

Doručené stanoviská k zverejnenému oznámeniu o strategickom dokumente POH SR
2021 – 2025

Stanovisko ewia s.r.o., Bratislava

1. Plne zohľadnené ciele environmentálnej politiky EÚ a princípy obehového hospodárstva v smernej a záväznej časti POH SR, kladený dôraz na predchádzanie vzniku odpadu – najmä odklon od skládkovania (2035 10%) a paralelne klásť maximálny dôraz na materiálové a energetické zhodnocovanie KO (65%), **vrátane budovania nových zariadení na energetické zhodnocovanie pre odpadové toky, ktoré nie je možné materiálovo zhodnotiť** (Ich ambícia budovania centier cirkulárnej ekonomiky vo viacerých krajocho SR)

Vyjadrenie MŽP SR:

Akceptované, POH SR je vypracované v zmysle novej legislatívy EÚ.

2. V plnom rozsahu zapracované ciele a opatrenia vyplývajúce zo strategického dokumentu „**Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030**“, ktoré sa týkajú mechanizmov pre podporu energetického zhodnocovania odpadov. V súlade s ním **jasne definovať potrebu budovania nových zariadení na materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov so zreteľom na dosiahnutie cieľov EÚ.**

Vyjadrenie MŽP SR

Akceptované.

3. POH SR v súlade so strategickým dokumentom „**Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050**“, najmä s opatreniami na dosiahnutie klimatekej neutrality (podpora projektov - náhrada fosílnych palív a zvyšovanie energetického využívania odpadov) a opatreniami na podporu dekarbonizácie energetiky (náhrada uhlia za nízkoemisné zdroje resp. alternatívne palivá)

Vyjadrenie MŽP SR

Akceptované.

Doručené stanoviská k zverejnenému Rozsahu hodnotenia POH SR 2021 – 2025

Stanovisko AZZZ

Pôvodný text z bodu 4.3 Podmienky, obmedzenia a opatrenia pri cezhraničnej preprave odpadov, dovoze odpadov, vývoze odpadov a tranzite odpadov (ďalej len „cezhraničný pohyb odpadov“) v pôvodnom POH SR na roky 2016 – 2020:

„cezhraničnú prepravu z územia SR do iného ČŠ alebo vývoz z územia SR do iného ako ČŠ za účelom zhodnotenia určených prúdov nebezpečných odpadov, pre ktoré sú stanovené ciele v kapitole 4.1, povoliť len ak v SR neexistujú technické možnosti ani potrebné zariadenia alebo neexistuje dostatočná kapacita na zhodnocovanie alebo recykláciu daného nebezpečného odpadu, alebo oznamovateľ alebo iná právnická alebo fyzická osoba v jeho mene, preukáže, že percentuálna miera zhodnotenia alebo recyklácie v zariadení na zhodnocovanie alebo recykláciu nebezpečného odpadu mimo územia SR je rovnaká alebo vyššia ako je percentuálna miera zhodnotenia alebo recyklácie stanovená v kapitole 4.1 Ciele a údaje určených prúdov odpadov a je zabezpečená činnosťami R2 – R9 podľa prílohy č. 1 nového zákona o odpadoch,“

žiadame nahradiť za nový text bodu 4.3 cezhraničný pohyb v pôvodnom POH SR na roky 2016 – 2020 :

„Cezhraničnú prepravu z územia SR do iného ČŠ alebo vývoz z územia SR do iného ako ČŠ za účelom zhodnotenia určených prúdov nebezpečných odpadov, pre ktoré sú stanovené minimálne ciele v kapitole 4.1, povoliť len ak v SR neexistujú technické možnosti ani potrebné zariadenia alebo neexistuje dostatočná kapacita na zhodnocovanie a recykláciu daného nebezpečného odpadu, alebo oznamovateľ alebo iná právnická alebo fyzická osoba v jeho mene, preukáže, že percentuálna miera zhodnotenia a recyklácie v zariadení na zhodnocovanie a recykláciu nebezpečného odpadu mimo územia SR je rovnaká alebo vyššia ako je percentuálna miera zhodnotenia a recyklácie v existujúcom zariadení na území SR a je zabezpečená činnosťami R2 – R9 podľa prílohy č. 1 zákona NRSR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch s ohľadom na stav konca odpadu činnosťou, ktorú upravuje Nariadenie Rady (EÚ)

č. 333/2011, ktorým sa ustanovujú kritéria na určenie toho, kedy určité druhy kovového šrotu prestávajú byť odpadom podľa smernice EP a Rady 2008/98/ES, Nariadenie Komisie (EÚ)

č. 715/2013, ktorým sa ustanovujú kritéria umožňujúce určiť, kedy medený šrot prestáva byť odpadom smernice EP a Rady 2008/98/ES a Nariadenie, ktorým sa ustanovujú kritériá umožňujúce určiť, kedy drvené sklo prestáva byť odpadom podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES.“

Odvodnenie:

- Nariadenie 1013/2016 Európskeho parlamentu o preprave odpadu (ďalej len „Nariadenie“) tak isto umožňuje orgánom posudzujúcim oznámenie o preprave – MŽP SR podávať námietky k navrhovanej preprave odpadov na zhodnotenie mimo územia SR. Napr.

podľa ustanovenia čl. 12 ods. 1 písm. c Nariadenia môže príslušný orgán miesta odoslania proti oznámeniu podať námietku ak „plánovaná preprava alebo zhodnotenie nebude v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi v krajine odoslania, ktoré súvisia so zhodnocovaním odpadu, vrátane prípadov, keď sa plánovaná preprava odpadu bude týkať odpadu určeného na zhodnotenie v zariadení, ktoré má nižšie normy spracovania pre určitý odpad, než sú normy v krajine odoslania, pri rešpektovaní potreby zabezpečiť správne fungovanie vnútorného trhu“.

- Podľa prílohy II, časť 3, bod 14 Nariadenia môže „príslušný orgán miesta odoslania si vyžiadať akékoľvek ďalšie informácie týkajúce sa posúdenia oznámenia v zmysle tohto Nariadenia a požiadaviek vnútroštátnych predpisov.“

- Podľa Bazilejského dohovoru článku 2 je štát vývozu zmluvná strana a preto ako zmluvná strana je povinná vykonať všetky hore uvedené činnosti k zamietnutiu alebo udeleniu súhlasu cezhraničnej prepravy. Keďže štát vývozu je zmluvná strana, preberá na seba všeobecné povinnosti v zmysle článku 4. Bazilejského dohovoru kde podľa bodu 2., má právo vykonať hore uvedené opatrenia ako povinná strana vývozcu. Právo vyžadovať údaje od vývozcu jej prislúcha v zmysle článku 4. bod 8 a 9. V prípade, že vývozca nedoloží požadované dokumenty má právo štát vývozu, v tomto prípade MŽP SR akúkoľvek žiadosť zamietnuť.

- Podľa Bazilejského dohovoru o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov podpísaného dňa 22.3.1989 a to najmä čl. 4 ods. 9 písm. zmluvné strany prijímu vhodné opatrenia aby sa pohyb nebezpečných odpadov a iných odpadov cez hranice štátov povolil iba vtedy ak a) „štát vývozu nemá technické možnosti ani potrebné zariadenie, kapacitu alebo vhodné zneškodňovacie miesto na zneškodnenie týchto odpadov spôsob účinným a prijateľným z hľadiska životného prostredia.“

Vyjadrenie MŽP SR:

Text nie je možné nahradiť, nakoľko sa Vami uvedený text v súčasnom POH SR na roky 2021 – 2025 nenachádza aj vzhľadom k tomu, že v roku 2017 sa Protimonopolný úrad Slovenskej republiky formou listu predsedu obrátil na ministra životného prostredia s požiadavkou o odstránenie bariér vývozu, ako najefektívnejším riešením problémov v oblasti spracovania olovených batérií a akumulátorov, ktoré by zároveň pomohlo obnove konkurenčného prostredia v SR.

Stanovisko ewia a.s. k rozsahu hodnotenia

Ako obstarávateľa strategického dokumentu Vás žiadame, aby v smernej aj záväznej časti POH SR 2021 – 2025 bola vyhodnotená súčasná situácia v odpadovom hospodárstve, vyvolaná stavom globálnej zdravotnej núdze, ktorá je spôsobená novým koronavírusom 2019-nCoV. Aktuálna epidemiologická situácia ovplyvní ďalšie vývojové trendy nakladania s odpadom, predovšetkým s komunálnym odpadom, ktorý môže byť potencionálne kontaminovaný koronavírusom 2019-nCoV. Tieto trendy musia akceptovať prioritnú požiadavku na ochranu zdravia zamestnancov v odpadovom hospodárstve a súčasne, bezpečné

a hygienické nakladanie s komunálnym odpadom, ktoré sa nesmie stať sekundárnym zdrojom šírenia tohto vírusu.

Vzhľadom k tejto mimoriadnej situácii je potrebné prehodnotiť aj možnú zmenu v hierarchii odpadového hospodárstva s cieľom presmerovať potenciálne kontaminované zložky komunálnych odpadov do zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov, ktoré sú schopné zabezpečiť požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov a bezpečné zhodnotenie odpadov.

Vyjadrenie MŽP SR:

Podľa poznatkov, ktoré boli publikované Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) z 3. marca 2020 („Water, sanitation, hygiene and waste management for the COVID -19 virus“), neexistujú žiadne dôkazy o prenose vírusu COVID – 19 pri nechránenom kontakte ľudí pri manipulácii s odpadom zo zdravotnej starostlivosti, ktorá je z hľadiska rizikovosti oveľa významnejšia ako pri komunálnom odpade.

K téme vydala dňa 14.04.2020 Európska komisia (EK) v spolupráci s Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC), aj na základe predchádzajúcej komunikácie s členskými štátmi a relevantnými stakeholdermi usmernenie k nakladaniu s odpadmi počas krízy spôsobenej koronavírusom. Zdôraznená je v ňom ochrana ľudského zdravia a životného prostredia. Pri nakladaní s odpadom by mala byť pre pracovníkov zabezpečená bezpečnosť (dostupnosť osobných ochranných prostriedkov, dodržiavanie hygienických štandardov).

Čo sa týka komunálneho odpadu, podľa ECDC zatiaľ neexistuje dôkaz, ktorý by naznačoval, že štandardné postupy nakladania s odpadmi sú nebezpečné alebo nedostatočné z hľadiska infekcie COVID-19. Rovnako nie je potvrdené, že odpad z domácností zohráva úlohu pri prenose vírusu. Odpad z domácností s podozrivými alebo potvrdenými pacientami na COVID-19 patrí do zmesového komunálneho odpadu.

Čo sa týka odpadu zo zdravotníckych zariadení, platia právne predpisy EÚ o odpadoch a vnútroštátne ustanovenia k tejto kategórii infekčného odpadu. Členské štáty majú zabezpečiť náležité plánovanie kapacít na spracovanie tohto odpadu, prípadne jeho bezpečné uskladnenie, kým sa kapacitné problémy nevyriešia. Práve aj v zmysle POH SR na roky 2021 – 2025 je potrebné sa zaoberať problematikou dostatočných kapacít na spracovanie odpadu zo zdravotníckej a veterinárnej starostlivosti. Najmä situácia počas pandémie COVID – 19 by sa mala stať príkladom pre posúdenie naliehavosti v zlepšovaní infraštruktúry spracovateľských zariadení. Je potrebné zvážiť v prípade takýchto odpadov aj budovanie zariadení na nakladanie s odpadmi nadregionálneho významu, ktoré môžu výrazne prispieť k zlepšeniu situácie v nakladaní s vyššie uvedenými odpadmi, v nadväznosti na potreby regiónov.

Stanovisko POH, s.r.o. „registrovaný sociálny podnik“, Zvolen, NARA-SK Zvolen, Živnostenské spoločenstvo mesta Zvolen, Zvolen a SK-TEX s.r.o., Bratislava

1. Námetka k obsahu strategického dokumentu – zásadná pripomienka K zverejnenému dokumentu rozsah hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom nebol doložený návrh „Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“. Vo zverejnenom rozsahu hodnotenia sa odvoláva na oznámenie o strategickom dokumente celoštátneho významu, kde sa deklaruje „Program odpadového

hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „POH SR“) je strategickým dokumentom vlády SR, ktorý určuje smerovanie odpadového hospodárstva SR na vytýčené obdobie. Odráža vnútroštátnu politiku odpadového hospodárstva a vzťahuje sa na celé územie SR.“ V predmetnom oznámení sa však uvádzajú len kapitoly, nie celý navrhovaný strategický dokument. Takýto postup posudzovania nepriloženého dokumentu vplyvov na životné prostredie považujeme za nezákonný a nepripustný. Vyvoláva to podozrenie z účelového konania, s cieľom vyradiť verejnosť z pripomienkovania reálneho dokumentu „Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“. V tejto súvislosti sa odvolávame na článok 6 smernice 2001/42/ES o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie, ktorý garantuje verejnosti právo vyjadriť svoje stanovisko k návrhu plánu alebo programu a k sprievodnej environmentálnej správe.

Vyjadrenie MŽP SR:

V zmysle platnej právnej úpravy SR, konkrétne zo znenia zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie“) má proces posudzovania vplyvov na životné prostredie strategických dokumentov s celoštátnym dosahom špecifický postup a časový harmonogram. Zo strany pripomienkujúcich subjektov asi nebolo úplne správne porozumené procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom.

Uvedený proces posudzovania vplyvov má niekoľko stupňov (viac informácií je možné nájsť v zákone o posudzovaní vplyvov na životné prostredie) a každá časť procesu posudzovania vplyvov má svoje pravidlá. Postupne sú zverejňované jednotlivé dokumenty, ktoré vyžaduje zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ako je oznámenie, rozsah hodnotenia, správa o hodnotení a nakoniec aj samotný návrh strategického dokumentu. Naň nadväzuje aj verejné prerokovanie návrhu strategického dokumentu. Nasleduje vypracovanie odborného posudku a vypracovanie stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, ktorým proces posudzovania strategického dokumentu končí.

Preto zverejnenie rozsahu hodnotenia nebolo nezákonné a nepripustné, naopak, bolo zákonné a nevyhnutné. Po internom schválení strategického dokumentu rezortom životného prostredia bude návrh strategického dokumentu zverejnený.

2. Pripomienky k východiskovým podkladom – pripomienka je zásadná. V súlade s európskou a národnou legislatívou žiadame zverejniť vyhodnotenia plnenia, vyhodnotenie užitočnosti a vhodnosti využívaných ekonomických a iných nástrojov v odpadovom hospodárstve ako zoznam východiskových podkladov z predchádzajúceho programu „Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020“. Poukazujeme zároveň na skutočnosť, že nesplnené opatrenia z predchádzajúceho Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011-2015 neboli zapracované ani do dokumentov Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025, Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030, Stratégia hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a Strategické dokumenty pre finančnú podporu aktivít v oblasti životného prostredia zo zdrojov EÚ – aktuálne pripravované na obdobie rokov 2021 - 2027 . Jedná sa najmä o podporu

používania materiálov získaných recykláciou odpadov v zmysle požiadaviek európskych predpisov. Východiskové podklady pre vypracovanie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom žiadame zverejniť na web stránke ministerstva. Pre ich veľký rozsah v strategickom navrhujeme vypracovať zoznam východiskových podkladových dokumentov s odkazom na web stránku, na ktorej sú dokumenty zverejnené.

Stanovisko: Na základe vyššie uvedených pripomienok konštatujeme, že zverejnený dokument neobsahuje návrh „Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“. Zverejnený dokument nie je strategickým dokumentom. Začatý proces posudzovania vplyvov neexistujúceho strategického dokumentu na životné prostredie považujeme za formálny administratívny postup, ktorý zabráni verejnosti pripomienkovať strategický dokument. Žiadame: - nepokračovať vo formálnom procese posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie, - strategický dokument celoštátneho významu „Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025“. vypracovať so zohľadnením pripomienok uvedených v bodoch 1 – 2 stanoviska.

Vyjadrenie MŽP SR:

V zmysle platnej legislatívy odpadového hospodárstva, podľa § 8 ods.(3) písmeno d) zákona o odpadoch POH SR obsahuje okrem iných častí aj vyhodnotenie predchádzajúceho POH SR.

Sme toho názoru, že nesplnené opatrenia z predchádzajúceho Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011-2015 nemôžu byť zapracované do uvádzaných dokumentov ako Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025 alebo Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030, nakoľko každý strategický dokument sa zaoberá trochu inou témou, z iného pohľadu, prípadne má prierezový charakter, a nie je úplne vhodné zaoberať sa v nich konkrétnymi opatreniami týkajúcimi sa odpadového hospodárstva, v tomto prípade podpore používania materiálov získaných recykláciou odpadov.

Oblasť podpory používania materiálov získaných recykláciou odpadov je obsiahnutá ako výsledok spolupráce MŽP SR a MH SR v uvádzanej Stratégii hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, konkrétne v opatrení O 3.11: Zabezpečiť v rámci obehového hospodárstva trvalo udržateľné zhodnocovanie odpadov uzatváraním materiálových tokov v dlhotrvajúcich cykloch, s dôrazom najmä na získavanie kritických surovín z odpadov. V Akčnom pláne pre realizáciu opatrení vyplývajúcich zo Stratégie hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (schválený uznesením vlády SR č.605/2019) je nastavená okrem iných aj úloha č. 16: Vytvoriť podmienky pre podporu uzatvárania materiálových tokov opätovným využívaním recyklátov v priemysle. Pri realizácii tejto úlohy by mal byť vytvorený mechanizmus pre podporu motivácie subjektov na využívanie/odbyt výrobkov z recyklovaných materiálov formou daňových a environmentálnych výhod, povinného obstarávania takýchto výrobkov zo strany štátnych orgánov/samosprávy či prednostného využívania takýchto materiálov pri investičných

aktivitách. Zároveň sa danou problematikou zaoberá aj strategický dokument POH SR 2021 – 2025.

Dokumenty týkajúce sa podpory financovania zo zdrojov EÚ na nasledujúce obdobie sa ešte tvoria a MŽP SR sa podieľa na ich tvorbe. Budú v nich zohľadnené aktuálne potreby odpadového hospodárstva.